

Камерно-вокальні ансамблі XX – початку XXI століть характеризуються інтимністю, внутрішньою зосередженістю та тонкою взаємодією музики і слова, що відкриває нові виміри ансамблевого мислення.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-66>

**КАФЕДРА ДУХОВИХ І УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ
ІМЕНІ А. В. НЕЖДАНОВОЇ ЯК ОСЕРЕДОК ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАВСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ В УКРАЇНІ**

Буркацький З. П.

*кандидат мистецтвознавства, професор,
заслужений діяч мистецтв України,
завідувач кафедри духових і ударних інструментів
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
м. Одеса, Україна*

Кафедра духових і ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової є одним із ключових структурних підрозділів закладу, що забезпечує підготовку висококваліфікованих виконавців, педагогів та артистів оркестру. Її діяльність базується на поєднанні багаторічних академічних традицій, виконавської практики та сучасних освітніх підходів, що дозволяє формувати універсального музиканта, здатного до професійної реалізації у різних сферах музичного мистецтва. Історичний розвиток кафедри тісно пов'язаний із становленням музичної культури Одеси – міста, яке здавна виступає одним із провідних центрів музичного життя України. Саме тут сформувалася потужна виконавська школа духовиків, що передавалася від покоління до покоління через безпосередню педагогічну традицію. Значну роль у цьому процесі відіграв викладацький склад, до якого входили та входять провідні музиканти – солісти оркестрів, лауреати міжнародних конкурсів, досвідчені педагоги, які забезпечують високий рівень професійної підготовки студентів.

Освітній процес кафедри охоплює всі основні групи духових інструментів, зокрема дерев'яні (флейта, гобой, кларнет, фагот) та мідні (труба, валторна, тромбон, туба), і передбачає комплексну систему навчання. Центральне місце посідають індивідуальні заняття зі спеціальності, які доповнюються ансамблевою практикою, оркестровим класом, вивченням методики викладання та сценічною підготовкою. Така

структура забезпечує всебічний розвиток студента як виконавця та педагога, формує його технічні, художні й аналітичні навички. Особлива увага приділяється якості звуковидобування, розвитку дихальної техніки, інтонаційній точності та фразуванню, що є фундаментальними складовими виконавської майстерності духовика. Водночас важливим завданням педагогічного процесу є формування інтерпретаційного мислення, здатності до глибокого осмислення музичного тексту та створення індивідуальної художньої концепції.

Педагогічні принципи кафедри базуються на індивідуальному підході до кожного студента, що передбачає врахування його фізіологічних, технічних і психоемоційних особливостей. Такий підхід є особливо важливим у процесі навчання гри на духових інструментах, де значну роль відіграють дихання, координація та фізична витривалість. Водночас навчання спрямоване на розвиток сценічної культури, артистизму та психологічної стійкості, що є необхідними умовами успішної концертної діяльності. Значну роль у професійному становленні студентів відіграє їхня активна участь у концертному житті академії, а також у різноманітних конкурсах, фестивалях і майстер-класах. Це дозволяє не лише набувати практичного досвіду, а й інтегруватися у сучасний музичний простір, розширювати професійні контакти та підвищувати рівень виконавської майстерності.

Сучасний етап розвитку кафедри характеризується активним впровадженням інноваційних підходів до навчання. Зокрема, широко використовуються можливості аудіо– та відеоаналізу виконання, що дозволяє більш об'єктивно оцінювати результати роботи студентів і коригувати їхню виконавську техніку. Важливим напрямом є також участь у міжнародних освітніх проєктах, організація дистанційних майстер-класів і співпраця з іноземними музичними інституціями. Це сприяє інтеграції кафедри у світовий освітній і мистецький простір, відкриває нові можливості для професійного розвитку студентів і викладачів. Зростає роль цифрових ресурсів у навчальному процесі, що дозволяє значно розширити доступ до нотного матеріалу, виконавських інтерпретацій і методичних розробок.

Випускники кафедри духових і ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової успішно працюють у провідних симфонічних і духових оркестрах України та за її межами, здійснюють педагогічну діяльність, беруть участь у міжнародних конкурсах і фестивалях. Це свідчить про високий рівень підготовки та конкурентоспроможність фахівців, яких готує кафедра. Водночас її діяльність має важливе значення для розвитку національної музичної культури, оскільки сприяє збереженню та примноженню традицій української виконавської школи духових інструментів.

Отже, кафедра духових інструментів виступає не лише освітнім підрозділом, але й важливим культурним осередком, який формує професійне середовище музикантів, забезпечує спадкоємність виконавських традицій та активно реагує на виклики сучасності. Поєднання академічної спадщини та інноваційних підходів дозволяє їй залишатися одним із провідних центрів музичної освіти в Україні та відігравати вагомую роль у розвитку музичного мистецтва загалом.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-67>

**ФОРТЕПІАННИЙ АНСАМБЛЬ
У ВИКОНАВСЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ-НЕПІАНІСТІВ:
ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ АНСАМБЛЕВОГО
МИСЛЕННЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ**

Гавриленко Л. В.

доктор філософії,

*викладач кафедри загального та спеціалізованого фортепіано,
провідний концертмейстер кафедри оркестрових духових
та ударних інструментів*

*Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
м. Одеса, Україна*

У сучасній системі мистецької освіти особливого значення набуває проблема розвитку виконавських навичок здобувачів-непіаністів, для яких фортепіано виступає не основним, а допоміжним інструментом професійної підготовки. У цьому контексті фортепіанний ансамбль постає ефективною формою навчально-виконавської діяльності, що сприяє формуванню музичного мислення, розвитку слухових уявлень, координації та навичок колективної взаємодії. Ансамблеве музикування відкриває додаткові можливості для осмислення музичного тексту та формування інтерпретаційної культури здобувачів, які не спеціалізуються на фортепіано.

Фортепіанний ансамбль у підготовці здобувачів-непіаністів виконує низку важливих функцій, серед яких провідною є розвиток ансамблевого мислення як здатності сприймати і відтворювати музичний матеріал у взаємодії з партнером. На відміну від сольного виконавства, ансамбль передбачає постійне співвіднесення власної партії з партією іншого виконавця, що формує навички слухового контролю, ритмічної узгодженості та динамічної рівноваги. У процесі ансамблевої гри здобувачі